Materiál Ministerstva vnitra

Export z Národní architektury eGovernmentu ČR

Obsah

Architektura a sdílené služby veřejné správy ČR

Tato kapitola nahlíží na architekturu veřejné správy ČR tzv. „shora“ a přináší jak definice klíčových pojmů a prvků architektury VS, tak přehled centrálních sdílených služeb eGovernmentu, dostupných pro použití v lokálních architektách úřadů.

Domény Národní architektury veřejné správy

Pro modelování Národního architektonického plánu VS ČR i pro formulování principů a pravidel IKČR se využívají následující architektonické domény architektury úřadů (a celé veřejné správy ČR), které jsou v souladu s Národním architektonickým rámcem.

Architektonické domény jsou děleny na horizontální domény (také nazývané vrstvy), odpovídající čtyřvrstvé vizi architektury VS a na vertikální domény, představující složky motivace a governance veřejné správy.

Horizontální domény (vrstvy) základních prvků architektury:

- **Byznys architektura** – tedy architektura všech součástí výkonu veřejné správy a podpůrných provozních funkcí, zejména zaměřená na působnost OVM, služby, procesy, organizaci, role a zodpovědnosti.
- **Architektura informačních systémů**, členěná na:
  - Informační (datovou) a
  - Aplikační architekturu
- **Technologická architektura**, pro potřeby VS ČR dále dělená dle čtyřvrstvé vize architektury na:
  - architekturu IT technologií, také zvanou platformovou a
  - architekturu komunikační infrastruktury a datových center

Vertikální domény motivačních složek architektury:

- **Architektura strategie a směrování**, původně také zvaná motivační architektura (v užším smyslu[1)]), nyní jedna ze složek motivace úřadu
- **Architektura výkonnosti**, s měřítky dosahování strategie i provozní efektivity
- **Architektura rizik a bezpečnosti**, postihující specifické bezpečnostní atributy napříč doménami včetně požadavků na kybernetickou bezpečnost
- **Architektura shody s pravidly a udržitelnosti**, obsahující všechny prvky regulace fungování úřadů, od právních předpisů, přes normy a standardy až po vlastní zásady udržitelnosti.

Poslední doménou modelování je světle červená oblast, která představuje tzv. akční plán architektury úřadu (Roadmap) a umožňuje vizualizovat balíčky práce, projekty a jimi dosahované stavy architektury (přechodné a cílové).

border|center|750px|Potenciál sdílení na všech vrstvách architektury veřejné správy a jednotlivých úřadů

Přístup k popisu architektury VS ČR

Koncepce nemá za cíl definovat vše, co se týká veřejné správy, ale jen vymezenou část týkající se principů návrhu řešení ISVS a procesů správy (životního cyklu) ISVS v kontextu působnosti OVM – správce ISVS.

IKČR popisuje nejen samotné ISVS, ale i procesy a agendy, které ISVS podporuje, služby, které ISVS poskytuje, hardware (též HW) a software (též SW), který ISVS využívá a infrastrukturu, prostřednictvím které ISVS fyzicky

komunikuje s okolím – vše s využitím nástrojů architektury úřadu (obecně Enterprise architektury, dále jen „EA“).

Veřejná správa funguje na odlišném principu než soukromoprávní subjekty. Výkon veřejné správy se řídí zásadou[2)]), dle které veřejná moc může konat jen tehdy, stanoví-li to zákon, a jen způsobem stanoveným zákonem. Jinými slovy, co není zákonem povoleno, je zakázáno. Proto jako první součást řízení dlouhodobého rozvoje ISVS musí být legislativní / právní vymezení (viz Dodatek A).

Dekompozice a kontexty ISVS:

- Každý ISVS má prvky ze všech čtyřech vrstev architektury
- Na každé vrstvě architektury obsahuje ISVS více různých prvků (aktivních, pasivních a chování), které je třeba identifikovat, klasifikovat a řídit
- ISVS nikdy není izolován, vždy je součástí architektury větších celků, a to:

- úřadu, jednotlivé organizace,
- korporace, resortu nebo územního celku (kraje a obce),
- veřejné správy ČR,
- veřejné správy EU.

Čtyři vrstvy služeb ISVS znázorňuje následující obrázek:

1. Typové služby na čtyřech úrovních architektury veřejné správy

Na všech vrstvách architektonické dekompozice struktury a služeb ISVS je potřeba při plánování a řízení jeho vybudování nebo následného rozvoje mít znalosti a činit rozhodnutí zejména v následujících otázkách:

1. Podporované agendy/služby veřejné správy jsou?

- Centrální nebo lokální procesy
- Vlastní nebo sdílené služby
- Speciální nebo univerzální obslužné kanály
- Asistované nebo on-line služby
- Využívají sdílené údaje: Propojený a Veřejný datový fond (PPDF a VDF)

2. Informační systémy (Aplikace a data)

Aplikace

- Logicky centralizované / distribuované
- Vyvinuté na zakázku / Off the Shelf
- On Premise (vlastní) / Cloud (pronajaté)

Data

- Referenční, autoritativní a vlastní data spravovaného ISVS

3. Platformy

- Platformy (Databáze, Aplikační servery apod.)
- On Premise / NDC / Cloud
- Výpočetní výkon a datové úložiště
- On premise / NDC / Cloud

4. Infrastruktura

- Datové centrum
- On premise / NDC / Cloud
- Síťové připojení do eGovernmentu
- (KIVS, komerční DC a Internet), CMS

Podstatné principy základních prvků eGovernmentu následují popsané po jednotlivých vrstvách architektury VS a poté podle jednotlivých klíčových tematických okruhů.

Přístup k popisu byznys architektury eGovernmentu

Výkon a služby veřejné správy byly dlouhou dobu poskytovány v místě příslušného OVM jeho úředníky - tuto formu vládnutí můžeme nazvat cizím názvem „Government“. S rostoucím využitím informačních technologií se z „obyčejného“ Governmentu stává jeho elektronická forma eGovernment neboli elektronické vládnutí či vládnutí za pomoci elektronických prostředků. Jinými slovy, základní zdroje každého OVM (úředníci, úřadovny, budovy atd.) jsou rozšířeny o prvky elektronického vládnutí. Některé z těchto prvků si spravuje samo OVM, jiné využívá jako sdílenou službu ve správě jiného OVM.

Například:

1. **Základní registry** - Dle zákona o základních registrech (č. 111/2009 Sb.) OVM, působící v určité agendě, a spravující pro výkon této působnosti agendový informační systém (AIS) a vede v tomto AIS údaje dle zákonného zmocnění, má právo a povinnost na čerpání (**využívání**) referenčních údajů ze základních registrů, aniž by ověřoval jejich správnost, natož pak požadoval poskytnutí těchto údajů od subjektů práva. Tedy datový kmen samotného úřadu je rozšířen pro evidované subjekty a objekty práva o referenční údaje ze ZR se zaručnou platností.
2. **Elektronická identita** - Dle zákona o elektronické identifikaci (č. 250/2017 Sb.), účinného od 1. 7. 2018, provádí úřad resp. jím spravovaný ISVS identifikaci a autentizaci klienta veřejné správy, o kterém vede údaje pomocí Národního bodu elektronické identifikace s definovanou úrovní záruky (tzv. Level of Assurance „LoA“). Jednotlivé úřady tedy jako sdílenou centrální službu státu dostávají identifikaci a autentizaci klientů – fyzických osob, nemusí se starat o vydávání identifikačních prostředků ani jejich využívání v procesu identifikace a autentizace fyzických osob.
3. **Elektronické úkony a doručování** - Zákonem č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, byla všem OVM zřízena navíc ke stávajícím obslužným kanálům datová schránka. OVM byla uložena povinnost přijímat úkony učiněné datovou schránkou jinými FO nebo PO a doručovat jiným PO nebo FO primárně do existující datové schránky. Každý úřad tak získal centrální, státem zdarma poskytovanou, službu elektronického podání a doručení s definovanými právními účinky.
4. **Poskytování údajů** - Klient má právo na **poskytování** o něm vedených údajů z informačních systémů úřadů, což upravuje zákon o ISVS a od 1. 7. 2018 řeší mj. tzv. Portál občana, což bude transakční část portálu veřejné správy (dále také „PO“ a „PVS“) s využitím publikace povinných údajů z ISVS přes eGovernment Online Service Bus (dále také „eGSB“). Jednotlivý úřad využívající se sebou spravovanými ISVS tento způsob publikace nebude muset řešit tuto povinnost samostatně.
5. **Zveřejňování informací** - Orgány veřejné správy **zveřejňují** informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, nebo dalších zvláštních předpisů upravujících poskytování informací veřejnosti, například zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, **jako otevřená data**. Pro zveřejňování otevřených dat zajišťuje stát pro všechna OVS službu Národního katalogu otevřených dat (NKOD).

Působnost úřadu je definována jemu legislativně přiznanou působností v jednotlivých agendách. Každou z agend působnosti úřadu je pak účelné rozdělit na procesy a funkce dle v obrázku níže uvedených kategorií. Působnost úřadu je potom tvořena kompozicí jednotlivých agend, které se v jednotlivých procesech a funkcích překrývají a mohou je sdílet.

1. Základní procesní (funkční) součásti každé agendy

Obecně platí, že:

- Agenda je tvořena přinejmenším výše uvedenými kategoriemi funkcí a služeb
- Z rozdílných vlastností jednotlivých kategorií funkcí v agendách vyplývají nároky na jejich různou aplikační podporu a přirozená komponentizace ISVS
- Mnohé z agendových funkcí mají být v rámci organizace mezi agendami sdíleny, například obslužné kanály a agendové zázemí (kmenová data, platební styk, účetnictví agend, apod.)
- Na rozdíl od doručování dokumentů se výměna údajů nerealizuje prostřednictvím správy případů, spisů a dokumentů.

Ve vztahu agendy k ostatním kategoriím procesů a funkcí úřadu platí přinejmenším tato pravidla:

- Zatímco odborné agendové procesy (tzv. Middle-Office) zůstanou specifické, ostatní procesy by měly být v úřadu jednotné a sdílené
- Obdobně to platí pro všechny ostatní vrstvy architektury (aplikace a data, IT technologie a komunikační infrastruktura), které své služby staví právě na podporu výkonu byznys procesů úřadu a kopírují odvozeně jejich strukturu a potřeby.

Přístup k popisu architektury informačních systémů eGovernmentu

Obsahová (funkční) podpora služeb veřejné správy (jednotlivých agend) službami informačních systémů je předmětem tzv. Aplikační vrstvy architektury veřejné správy. Součástí aplikační vrstvy jsou i údaje a jejich metadata udržované v těchto informačních systémech.

Přestože zákon o ISVS hovoří o informačním systému veřejné správy tak, že chápe a eviduje ISVS jednotlivě jako jeden monolitický celek, tato IKČR ukazuje, že tak ISVS vystupuje pouze z pohledu logické podpory jedné agendy funkcemi informačních technologií. ISVS má přirozeně svoji strukturovanou vnitřní výstavbu a pro správné plánování rozvoje jednotlivých ISVS úřadu i celého aplikačního portfolia úřadu je nutné aplikační strukturu každého ISVS procesně orientovaným způsobem dekomponovat do logických celků, kterým by měly odpovídat i fyzické aplikační komponenty. Jejich vzájemné integrace a spolupráce pak tvoří logický ISVS. Dlouhodobě řídit ISVS ve skutečnosti znamená řídit životní cyklus jeho jednotlivých komponent.

Na druhou stranu, pokud jeden ISVS potřebuje pro své funkce několik komponent, nikde není předepsáno, že je nutné obdobné komponenty (například komunikace s klienty ve Front-Office nebo příjem plateb v Back-Office) budovat pro každý logický ISVS vždy znovu a znovu. Naopak základní pravidlo této IKČR stanovuje, že:

Obdobné, funkčně použitelné komponenty musí být v úřadu mezi jeho jednotlivými ISVS vždy sdíleny a nesmějí se budovat nebo udržovat v provozu vícenásobně, pokud se neprokáže jinak (například z důvodu odlišné dostupnosti nebo odlišné ochrany údajů).

Vedle agendových informačních systémů (AIS) a IS spisových služeb má každý úřad celou řadu typů IS, jejichž podrobnější třídění a odpovídající pravidla pro jejich návrh a správu zavádí IKČR také.

1. Typické kategorie aplikačních komponent, tvořící každý jednotlivý ISVS.

Procesní (byznys) dekompozice ISVS na aplikační vrstvě v kostce:

- Většina agendových ISVS obsahuje aplikační podporu více různých procesních kategorií výkonu VS a využívá k tomu aplikačních funkcí poskytovaných více aplikačními komponentami z více kategorií, viz vysvětlení dále.
- Velmi často (přinejmenším u agend s obsluhou občanů) jsou součástí ISVS funkce ze silně orámovaných

kategorií na obr. výše, tj. Front-office, Middle-Office, Back-Office a Spisové služby.
- Mnohé aplikační komponenty ISVS by měly být mezi jednotlivými ISVS (a jejich agendami) v úřadu, korporaci nebo finálně eGovernmentu, sdíleny úměrně tomu, jak lze sjednocovat a sdílet podporované procesy, viz dekompozice agendy. Toto sdílení bude přednostně realizováno u společných obslužných komponent (Front-Office)a společných komponent agendového zázemí (Back-Office).

Dle svého významu pro výkon veřejné služby a ochranu údajů rozlišuje zákon o kybernetické bezpečnosti informační systémy na kritické a významné, přičemž jednotlivé kategorie se musí řídit jednoznačnými pravidly tohoto zákona.

Obdobně zavádí IKČR povinnost klasifikace v ISVS evidovaných údajů (datového kmene a transakčních údajů) a pravidla pro jejich správu a zveřejňování v podobě otevřených dat.

Protože ISVS zpracovávají téměř bezvýjimečně osobní údaje, musejí od 25. 5. 2018 naplňovat kromě požadavků zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, rovněž požadavky, které na ně klade nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2016/679, obecné nařízení o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (zkráceně: Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (anglicky General Data Protection Regulation - GDPR). Zejména se jedná o zásady zajištění zabezpečení před možným únikem a zneužitím přítomných osobních údajů, a zásady záměrné a standardní ochrany osobních údajů ve smyslu čl. 25 nařízení GDPR.

ISVS a další IS ve veřejné správě se pro účely IKČR dělí **z pohledu sdílených služeb** na:

- ISVS poskytující sdílené služby eGovernmentu, viz také níže seznam a popis sdílených prvků eGovernentu, a to zejména

- IS pro sdílené služby při výkonu externích služeb veřejné správy
- IS pro sdílené služby správy zdrojů veřejné správy
- IS pro sdílené služby agend v přenesené působnosti
- IS pro celoplošný agendový portál a další

- ISVS a IS poskytující lokální služby OVS (a převážně čerpající sdílené služby eGovernmentu), a to zejména

- Agendové IS pro vlastní a samosprávnou působnost
- IS pro lokální agendové a místní portály
- IS pro spisovou službu
- Provozní IS pro správu zdrojů
- a další

Z pohledu zodpovědností správce jsou i celoplošné ISVS pro sdílené služby eGovernmentu součástí lokální architektury konkrétního OVS jejich správce, a musejí být spravovány v jejím kontextu.

Přístup k popisu technologické architektury eGovernmentu

Poskytnutí dostatečného výpočetního výkonu, úložných kapacit, zabezpečení, vývojového prostředí a další služby poskytuje pro fungování IS ve veřejné správě vrstva technologické infrastruktury. Poskytování sdílených služeb výpočetního výkonu a úložných kapacit pro OVS je předmětem projektu eGovernment Cloudu (eGC), realizovaného podle příslušného usnesení vlády ČR, jehož výstupy budou do IKČR průběžně doplňovány.

Přístup k popisu komunikační architektury eGovernmentu

Všechny služby sdílených prvků eGovernmentu a ISVS navzájem musí být poskytovány po bezpečné síťové infrastruktuře (KIVS) a prostřednictvím jednoho centrálního místa přístupu k těmto službám (CMS).

Informační systém VS v kontextu Národní architektury VS

Struktura a funkce ISVS, tj. obsah všech horizontálních i vertikálních domén jeho architektury, musí být vnímána a rozvíjena ve všech souvislostech. Tyto souvislosti jsou dány zejména prostředím, v němž se ISVS nachází a jemuž v důsledku slouží. Tj. zejména prostředí Orgánu veřejné správy, jeho celé korporace a všech vyšších úrovní veřejné správy včetně centrálních sdílených prvků eGovernmentu.

Zjednodušeně lze tyto souvislosti vyjádřit schematicky jako architekturu ISVS v kontextu (jako součást) architektur OVS a architektury eGovernmentu, viz obrázek:

image11.emf

1. Architektura ISVS v kontextu architektur úřadu, korporace a eGovernmentu ČR

Záměrně byla pro zjednodušení opominuta například architektura prvků veřejné správy na úrovni EU a architektura prostředí typického (typového) klienta veřejné správy, občana a organizace.

Klíčové tématické okruhy eGovernmentu a jeho IT podpory

```
 Základní pilíře a budoucí směry rozvoje eGovernentu lze postihnout následujícími
klíčovými tématickými okruhy, zahrnutými do architektonické vize eGovernmentu, a
odpovídajícími centrálními prvky IT řešení, jejichž prostřednictvím jsou
poskytovány sdílené služby eGovernmentu v jednotlivých okruzích témat a jejichž
využití v architekturách úřadů je nebo bude na základě obecných nebo speciálních
předpisů povinné.
```

Dostupné, aktuálně budované a v této IKČR plánované sdílené služby eGovernmentu lze tak řadit do následujících kategorií, respektive tematických okruhů:

- **Agendová mapa veřejné správy a RPP** - poskytující základní popis a metadata pro elektronické úřadování a sdílení údajů
- **Úplné elektronické podání (ÚEP) -** pro přístup klientů ke službám VS pro životní situace prostřednictvím obslužných kanálů a elektronicky učiněné úkony včetně jejich elektronicky podporovaného vyřízení příslušným OVS
- **Kontaktní místa a obslužné kanály pro klienty VS**
- **Portál občana v PVS** a mobilní aplikace jako samoobslužná elektronická Univerzální kontaktní místa**.**
- **CzechPOINT** - jako asistované, ale dále již plně elektronické univerzální kontaktní místo VS
- **Jednotné identitní prostory (JIP)** a systémy elektronické identifikace pro klienty a pro úředníky veřejné správy
- Elektronická identifikace pro klienty-občany ČR (**NIA)**
- Identifikace, autentizace a autorizace pro úředníky veřejné správy ČR **(JIP/KAAS)**
- **Propojený datový fond (PPDF)** - tvořený základními registry, kompozitními službami, službami eGSB a díky nim dostupnými službami jednotlivých datových zdrojů, agendových systémů.
- **Veřejný datový fond ČR (VDF)** – údaje zveřejňované orgány veřejné správy jako otevřená data a nástroje pro katalogizaci a přístup k otevřeným datům
- Otevřená data

- Veřejné rejstříky
- **Elektronická výměna dokumentů (EVD) a elektronické úřadování**
- Datové schránky
- Elektronické pečetě a časová razítka
- Spisové služby, spravované jednotlivými OVS, s budoucí možností využití služeb SaaS a PaaS eGCovernment cloudu, pokud tam budou poskytovány
- **Sdílené agendové IS (AIS)**
- **Sdílené agendové IS v přenesené působnosti**
  - například pro agendy v přenesené působnosti Živnostenský rejstřík Evidence obyvatel, Evidence řidičů a Registr motorových vozidel, Informační systém technické infrastruktury atd.
- **Sdílené agendové IS pro samostatnou působnost** územních samospráv
- **Sdílené provozní informační systémy**, jako například Informační systém státní služby, Integrovaný informační systém státní pokladny nebo NEN pro provozní procesy veřejné správy.
- **eSbírka**
- **Jednotné obslužné kanály a uživatelská rozhraní úředníků**
- **Portál úředníka** - jednotné federativní transakční uživatelské a navigační rozhraní pro úředníky, paralela/protiváha k Portálu občana
- **CzechPOINT@Office** - jako univerzální rozhraní poskytování služeb mezi úředníky/úřady
- **Sdílené platformy a ICT infrastruktura VS ČR**
- **Národní datová centra** - ve státních podnicích SP CSS a NAKIT, v obdobných organizacích dalších ministerstev.
- **eGovernment Cloud**
- **Sdílená síťová a komunikační infrastruktura**

Každý z tematických okruhů je níže popsán klíčovými principy, definicemi a následně odpovídajícími sdílenými službami centrálních prvků eGovernmentu.

Agendová mapa výkonu veřejné správy ČR

ke zvážení – spíše jde o celkový Meta-informační systém (Mapu) výkonu VS

Zákon 111/2009 Sb. O základních registrech zavedl jako jeden ze základních registrů Registr práv a povinností. Podle současného zění zákona je RPP zdrojem referenčních údajů o:

- Jednotlivých Orgánech veřejné moci a Soukromoprávních uživatelích údajů s veřejnoprávní působností
- Jednotlivých agendách a OVM v těchto agendách působících v definovaných činnostních rolích
- O právu jednotlivých agend resp. OVM v nich působících využívat údaje ze základních registrů
- O právu jednotlivých agend resp. OVM v nich působících vést údaje o evidovaných subjektech a objektech práva
- O právu jednotlivých agend resp. OVM v nich působících poskytovat jimi vedené údaje jiným agendám
- O právu jednotlivých agend resp. OVM v nich působících čerpat údaje z jiných agend

Pro ISVS podporující jednotlivé agendy tak RPP vytváří základní rámec oprávnění a povinností při sdílení údajů s jinými ISVS prostřednictvím referenčního rozhraní VS – definuje tedy základní pravidla interoperability ISVS v rámci VS ČR.

Z pohledu výkonu VS ČR definuje RPP kromě referenčního výčtu jednotlivých OVM také jejich působnosti v jednotlivých agendách, které definují zákonnou působnost OVM.

Zde ještě podrobněji rozvedeme:

- Věcnou a místní příslušnost
- Přenesená působnost

AIS Působnostní ve skupině systémů RPP, společně s Informačním systémem o ISVS (ISoISVS), Informačním systémem o datových prvcích (ISoDP) a s nově definovanými katalogy životních událostí, rolí subjektů práva, služeb a dalších objektů a katalogy jejich vzájemných vazeb tvoří tzv. Meta-informační systém veřejné správy, tedy systém informací o veřejné správě jako takové.

Úplné elektronické podání (ÚEP)

Tzv. úplné elektronické podání (ÚEP) je možné popsat tak, že klient, fyzická osoba (občan), ale i zástupce právnické osoby, má možnost vyřídit všechnu svou potřebnou agendu životní situace, tj. dosáhnout oprávněných požitků (nároků) nebo splnit povinnosti (závazky) plynoucí mu na základě jeho životní události z jeho změněné situace ve vztahu k veřejné správě, a to prostřednictvím elektronické interakce samoobslužně kdykoli a odkudkoli či asistovaně z kteréhokoli univerzálního kontaktního místa VS, bez nutnosti osobní návštěvy na příslušných úřadech, a následně možnost mít přehled o stavu a vývoji všech svých řešených životních událostí.

Všechny obslužné kanály veřejné správy musí být cílově vzájemně integrovány tak, aby mezi nimi bylo možno libovolně přecházet i v průběhu vyřizování podání a aby všechny informace byly zachovány, přenášely se do nich (mezi nimi).

Elektronické podání klienta vůči veřejné je dle této IKČR považováno za úplné, pokud splňuje všechny v úvodu této IKČR uvedené architektonické principy eGovernmentu, zejména pak:

- Podporuje princip Digital by Default tím, že je navrženo jako vnitřně plně digitální (nikdy se nemusí tisknout nebo osobně řešit), s tím, že ale podporuje asistovanými formami i tzv. elektronicky handicapované.
- Podporuje princip Whole-of -Government tím, že je dostupné rovnocenným způsobem ve všech elektronických kanálech eGovernmentu (samoobslužných i asistovaných), s upřednostněním univerzálních kontaktních míst (CzechPOINT a PO v PVS).
- Podporuje princip Once only tím, že pro předvyplnění formuláře i pro navigaci a volbu služby jsou využity všechny údaje o klientovi, které veřejná správa má a ze zákona je v dané situaci smí použít.
- Podporuje principy Interoperability by Default a Cross-border by default tím, že umožňuje elektronicky obsloužit všechny klienty, rezidenty ČR a EU, pro které je úkon relevantní, a to i vzdáleně ze zahraničí.

Dále ÚEP z hlediska front-office a klientů:

- Má služby agend v rámci ÚEP a jejich IT aplikace navrženy tak, aby služby bylo možno v obslužných kanálech kombinovat pro efektivním řešení životních událostí.
- Využívá jednotný identitní prostor (JIP) klientů a úředníků (JIP/KAAS).
- Umožňuje klientům sledovat průběh vyřizování jejich podání.

Z toho pro byznys, případně následnou aplikační architekturu úřadu plynou následující pravidla a požadavky IKČR:

1. Postupně všechna existující práva a povinnosti ze vztahu k VS budou doprovázena transakční službou (nejenom popisem návodu) v autentizované části portálu veřejné správy (PVS), a to v těch všech případech, kdy elektronická transakční služba bude proveditelná a bude odpovídat oprávněným zájmům klientů a současně i úřadů.

1. Stejnou službu lze získat off-line, pro jednotlivá (elementární, atomická) podání k nároku (právu) nebo závazku (povinnosti), tj. půjde stáhnout předvyplněný formulář na cokoli, off-line vyplnit, zaslat datovou schránkou nebo elektronicky podepsané doručit jakkoli jinak (i mailem, vložením do portálu), případně vložit do elektronické aplikace úřadu.

1. V případě menší četnosti podání stačí jeden z obou kanálů (on-line nebo off-line), musí však umožňovat dobrou (personalizovanou) navigaci ke službě a k jejímu předvyplnění.

1. Stejnou službu lze získat s pomocí služby úředníka na kterémkoli fyzickém kontaktním místě asistovanou formou. Pro typové a jednoduché elementární služby a z nich seskupené konfigurovatelné produkty pro řešení typových životních situací to takto bude možné na Univerzálních asistovaných kontaktních místech, nyní CzechPOINT.

1. Stojíce již mimo front-office eGovernmentu, zůstanou existovat tradiční kanály pro příjem listinných podání osobně, diktátem do protokolu nebo poštou – úřední přepážky a podatelny. Jejich úkolem ale bude obdržené vstupy neprodleně plně digitalizovat (s maximem OCR), aby celé další (následné) zpracování bylo jednotně plně elektronické.

1. Podnikatelé a organizace, mající ze vztahu k VS periodické a velmi informačně objemné povinnosti (jako například KV DPH, hlášení na SSZ a ZP atd.) budou využívat jejich další (a hlavní) kanál obsluhy, tzv. embedded systémy[3)] a A2A integrace jejich back-end a provozních systémů s API z AIS.

1. Nedílnou součástí řady podání je splnění finanční povinnosti (poplatku, daně) – IKČR předpokládá využívání elektronických platebních nástrojů, jejich postupnou centralizaci jako sdílené služby a vysokou míru automatizace návazných operací jakoje párování plateb a aktualizace stavu podání.

1. Elektronické samoobslužné služby pro občany (interakce) i pro organizace (integrace) musí být doplněny interaktivním podpůrným a poradenským kanálem (service-desk, call-me-back, apod.), tedy multikanálovým kontaktním centrem, které bude pomocí hlasu, chatu, SMS, mailu apod. pomáhat řešit situace klientů v samoobslužném webovém rozhraní nebo v integračním kanálu.

1. Služby a prostředky eGovernmentu musí být navrhovány a realizovány tak, aby služby zprostředkované třetími stranami (Service Broker) byly rovnocenným obslužným kanálem veřejné správy a součástí eGovernmentu. Za tím účelem bude třeba přinejmenším efektivně pracovat s elektronickými plnými mocemi a poskytovat služby AIS jako tzv. „otevřená API“ tak, aby je ověření partneři mohli zahrnout do svých nadstavbových aplikací.

1. Pro zajištění obsahu a postupu řešení služeb pro životní situace (události), napříč agendami a resorty, rovnocenně ve všech samoobslužných a asistovaných univerzálních klientských centrech, musí existovat, nejlépe na MV nebo samostatně jako úřad, silné, kapacitně, znalostně a finančně dobře vybavené **Kompetenční centrum služeb veřejné správy.** To jediné dokáže naplnit služby pro ŽS obsahem napříč resorty, protože resorty samy to z legislativních i jiných důvodů udělat nemohou.

1. Pro individuální přizpůsobení (personalizaci) uživatelských rozhraní se budou využívat klientské profily. Cílově bude mít každý klient jenom jeden, celou veřejnou správou a všemi jejími obslužnými kanály sdílený osobní profil. Tento profil bude obsahovat výčet rolí, které již klient vůči veřejné správě hraje (v kterých agendách) a jaké údaje chce používat v jednotlivých rolí, nebo napříč všemi rolemi. Budou to údaje převzaté z propojeného datového fondu (jeho firmy, rodinní příslušníci, majetek apod.) a údaje doplněné klientem (preferovaný mail a telefon, preferovaný bankovní účet, apod.).

Kontaktní místa a obslužné kanály pro klienty VS

IKČR zdůrazňuje a rozvíjí tzv. Univerzální kontaktní místa. Ta představují obslužné kanály, tj. místa a prostředky, kterými klienti veřejné správy mohou realizovat služby veřejné správy, bez ohledu věcnou a místní příslušnost služby a služebního úřadu, a to jak samoobslužné (Portál občana v PVS), tak asistované (CzechPOINT).

Při rostoucí elektronizaci služeb klientům bude nezbytným dalším univerzálním kontaktním místem také multikanálové (hlas, mail, chat, SMS, …) kontaktní centrum / Call-centrum, primárně určené na podporu uživatelů samoobslužných elektronických kanálů.

Portály pro externí klienty veřejné správy

Bude dále rozvedeno. Klíčové části:

- federalizace portálů jednotlivých resortů a území propojených jednou identitou občana,
- sdruženo pod Portálem občana,
- informační část a transakční část PVS,
- informuláře, používající identitu občana.

Asistovaná univerzální kontaktní místa - Czech POINT

Ministerstvo vnitra ČR vybudovalo Czech POINT (zkratka pro Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál) s cílem vytvořit univerzální podatelnu, ověřovací místo a informační centrum, kde by bylo možné na jednom místě **získat veškeré údaje**, opisy a výpisy, které jsou vedeny v centrálních veřejných evidencích a registrech, jakož i v centrálních neveřejných evidencích a registrech ke své osobě, věcem a právům.

S cílem vytvořit místo, kde je dále možné **ověřit dokumenty**, listiny, podpisy a také elektronickou podobu dokumentů, **učinit podání ke kterémukoli úřadu** veřejné správy, a konečně získat informace o průběhu řízení ve všech věcech, které stát k jeho osobě vede.

Aktuálně lze na pracovištích Czech POINT lze získat například výpis z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku, rejstříku trestů.

Rozhraní **CzechPOINT@home** je určeno pro občany, kteří nechtějí pro výpis z rejstříku chodit na kontaktní místo Czech POINT a mají zřízenu vlastní datovou schránku fyzické osoby. Datová schránka žadatele slouží pro odeslání žádosti a pro doručení vystaveného výpisu z rejstříku nebo jiné odpovědi. Žadatel připravuje žádost o výpis či další podání pomocí webových formulářů CzechPOINT@home.

Výpisy z vybraných (zpoplatněných) rejstříků je možné získat prostřednictvím **e-shopu Czech POINT.**

Elektronické samoobslužné služby CzechPOINT postupně splynou s, respektive budou nahrazeny transakční částí PVS.

Asistovaná kontaktní místa CzechPOINT budou naopak rozvíjena do té míry, že jejich prostřednictvím bude možné učinit zcela stejný rozsah podání a získat stejný rozsah informací jako v samoobslužném kanálu.

Identifikace, autentizace a autorizace účastníků procesů ve VS

Zásadním požadavkem bezpečnosti a transparentnosti pro informační systémy veřejné správy je požadavek na jednotnou elektronickou identifikaci interních i externích uživatelů. Pro každou operaci je nutná znalost osoby, která tuto operaci provádí zvláště z hlediska nepopiratelné zodpovědnosti osoby.

Externí uživatelé (klienti) informačních systémů veřejné správy musí být jednoznačně identifikováni zvláště z důvodů ochrany osobních údajů a dále z procesního hlediska, jak předpokládá správní řád (jednoznačné prokázání totožnosti účastníků řízení).

Pro interní uživatele, pracující v informačním systému veřejné správy je nutnou podmínkou jednoznačná a nepopiratelná identifikace uživatele tak, aby bylo možné jednoznačně vyhodnotit oprávnění této osoby v rámci přístupu k údajům a službám informačních systémů a současně zpětně vyhodnotit činnost těchto osob dle záznamů v auditních systémech (logy).

Úloha správy přístupů se pro každý informační systém veřejné správy skládá z následujících kroků:

- **Identifikace –** jednoznačné a nepopiratelné určení fyzické osoby, která přistupuje k informačnímu

systému veřejné správy
- **Autentizace** – prokázání, že přistupující osoba je tou osobou, za kterou se vydává. Autentizace probíhá předložením **autentizačních prostředků** (například uživatelské jméno a heslo, autentizační certifikát), které osobě přidělil správce informačního systému
- **Autorizace** – na základě údajů o identifikované a autentizované osobě a dalších údajů o této osobě (například zařazení na pracovní pozici) zařazení osoby do odpovídající role a z toho vyplývající vyhodnocení oprávnění na úkony a data v rámci informačního systému.

IKČR v této oblasti vyžaduje naplnění následujících principů pro všechny informační systémy veřejné správy:

1. Při tvorbě identitního prostoru si prvně udělat analýzu, zda nepostačuje již některý z federovaných identit v rámci NIA
2. Jakýkoliv nový identitní prostor musí být budován tak, aby byl federovaný v rámci NIA
3. Prostředky pro identifikaci a autentizaci jsou vždy vydány bezpečnou a jednoznačnou cestou identifikované osobě tak, aby byla zajištěna minimálně úroveň důvěry značná. O tomto vydání prostředků existuje trvalý záznam spolu s údaji, jak byla ověřena identita osoby
4. Osoba, jíž byly prostředky vydány, nedílně zodpovídá za ochranu těchto prostředků před odcizením a zneužitím
5. Osoba, jíž byly prostředky vydány, nese nedílnou zodpovědnost za všechny úkony, které byly v informačním systému provedeny při použití těchto prostředků
6. Věcný správce agend, které jsou vykonávány v rámci informačního systému, zodpovídá za obsazení osob do rolí (technicky vykonává technický správce informačního systému, vždy však na základě podkladů o věcných správců). Tuto svoji zodpovědnost může delegovat v rámci organizační struktury na více zodpovědných osob.

Jednotná elektronická identifikace klientů VS (NIA)

Pro jednoznačnou identifikaci, autentizaci klientů veřejné správy byl vytvořen technický a právní rámec, který umožňuje všem správcům informačních systémů veřejné správy tuto činnost vykonávat v souladu s IKČR a výše uvedenými požadavky bez nutnosti vytváření nákladných řešení a zvyšování administrativní zátěže.

Zákon č. 250/2017 Sb., o elektronické identifikaci, zavádí v §2 povinnost provádět prokázání totožnosti s využitím elektronické identifikace pouze prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace. Tento paragraf nabývá účinnosti 1. července 2020. Po tomto datu nebude možné pokračovat v praxi vydávání přístupových údajů klientů veřejné správy mimo systémy kvalifikovaného systému elektronické identifikace, pokud jiný zákon tuto cestu neumožnuje.

Podporu celého procesu elektronické identifikace prostřednictvím kvalifikovaného systému elektronické identifikace je vytvořena platforma **Národní identitní autority**, která vykonává činnosti Národního bodu dle § 20 a následujících a národního uzlu eIDAS pro spolupráci s oznámenými systémy elektronické identifikace dle nařízení Evropské parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. července 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

NIA zajistí OVS státem garantované služby identifikace a autentizace včetně federace údajů o subjektu práva ze základních registrů a možnost předávání přihlašovací identity dle principy Single Sign-On. Žádné OVS si tedy již nemusí řešit přihlašovací identity pro své klienty samo! Toto platí pouze pro osoby uvedené v ROB nebo přihlašující se identitou v rámci eIDAS z členských států EU. V současném stavu ROB (stav As-Is) tedy pouze pro občany ČR a cizince s trvalým pobytem. V budoucím stavu (stav To-Be) pro občany ČR, cizince s trvalým pobytem a jiné fyzické osoby (EjFO), které mají k ČR právní či majetkový vztah (zahraniční vlastník nemovitosti, zahraniční lékař, zahraniční student, apod.).

Národní identitní autorita vytváří federativní systém, který se skládá z následujících komponent:

- **Národní bod** jako centrální bod federativního systému, který zajišťuje komunikaci a registraci účastníků federace. Tato komponenta zajišťuje současně vždy **jednoznačné ztotožnění** osoby, která prokazuje svoji totožnost předložením autentizačních prostředků

- **Kvalifikovaný správce,** který vydává jednoznačně identifikovaným fyzickým osobám prostředky pro vzdálenou autentizaci (prokázání totožnosti) a provádí veškeré činnosti spojené se správou těchto prostředků a prokazováním totožnosti fyzické osoby
- **Základní registry,** které poskytují jednoznačnou identifikaci osoby a zajištění vazeb této osoby vůči referenčním údajům o osobě
- **Národní uzel eIDAS,** který zajišťuje přijímání vzdáleného prokázání totožnosti z ohlášených systémů dle nařízení eIDAS a předávání vzdálené identifikace a autentizace z České republiky ostatním státům EU

Kvalifikovaný poskytovatel elektronických služeb **bude nadále zodpovědný** za řízení oprávnění (autorizaci) fyzické osoby, která prokázala takto svoji totožnost. Nadále tedy musí provádět správu oprávnění na základě údajů o osobě, které získá z propojeného datového fondu veřejné správy a vlastních údajů vedených v agendě.

Jednotný identitní prostor úředníků, autentizační informační systém (JIP/KAAS)

Jednotní identitní prostor (JIP) informačních systémů veřejné správy a Katalog autentizačních a autorizačních služeb (KAAS) je autentizační informační systém podle § 56a zákona o základních registrech a jeho správcem je Ministerstvo vnitra. Na základě znění zákona zavedení jakékoli osoby do tohoto autentizačního informačního systému vyžaduje její jednoznačné ztotožnění oproti základnímu registru obyvatel. Ministerstvo dále spravuje prostředky pro autentizaci, které vydává.

V rámci současného stavu (As-Is 2018) předpokládá co nejširší používání autentizačního informačního systému JIP/KAAS pro splnění zásadních podmínek pro identifikaci a autentizaci interních uživatelů informačních systémů veřejné správy. **Pro ty informační systémy, kde interní uživatelé informačního systému jsou zaváděni úřady, které nejsou správci tohoto informačního systému, je použití autentizačního informačního systému JIP/KAAS povinností.**

V rámci budoucího stavu (To-Be 2020) bude využití systému JIP/KAAS možné pouze v případě, že se stane jedním z poskytovatelů identity v rámci NIA (minimálně v úrovni značná) nebo se sám stane kvalifikovaným systém dle zákona 250/2017 Sb. Pokud nenastane ani jedna z podmínek výše, je potřeba zajistit identitní prostor úředníků jiným způsobem, například:

- Sekce pro státní službu na MV zajistí jednotný prostředek identity úředníka v rámci NIA.
- Jiný orgán veřejné moci zajistí vydávání profesních identit v rámci NIA z nichž požadavky na úřední identitu (včetně zajištění finančních prostředků) sdělí Sekce pro státní službu na MV.
- Úředníkům bude uloženo využívat předem vybraný soubor federovaných identit v rámci NIA (například elektronický občanský průkaz).

Datové fondy a druhy údajů při výkonu veřejné správy

Propojený datový fond a jeho služby

IK ČR zavádí do architektury VS ČR pojem propojeného datového fondu (PPDF). Propojený datový fond je tvořen datovými fondy (zejména datovými kmeny a transakčními daty) jednotlivých ISVS, propojených referenčním rozhraním VS s datovými fondy jiných ISVS pomocí odkazů (referenčních vazeb) na referenční údaje o subjektech práva (fyzických osobách, právnických osobách a OVM) a referenční údaje o objektech práva - územních prvcích, vedených v základních registrech. Pro referenční vazby údajů o fyzických osobách se využívá Agendový identifikátor Fyzické osoby (AIFO), pro referenční vazby právnických osob Identifikační číslo osoby (IČO), pro referenční vazby územních prvků jejich příslušné identifikátory přidělené RUIAN.

Referenční rozhraní VS, pomocí něhož je PPDF zpřístupněn, je tvořeno Informačním systémem základních registrů a sběrnicí eGovernmentu, která je součástí CMS (eGSB).

Cílem rozvoje PPDF je publikovat jeho prostřednictvím nejen referenční údaje ze ZR a autoritativní (ze zákona

vedené a spravované) údaje editorů ZR, ale také autoritativní údaje dalších agendových centralizovaně vedených ISVS.

Základními službami PPDF pro ISVS - čtenáře a uživatele údajů v PPDF jsou a budou:

- Ztotožnění (přidělení identifikátoru) subjektu resp. objektu práva v ISVS vedeném
- Výdej propojených údajů o subjektu/objektu práva v rozsahu oprávnění vedených v RPP pro příslušnou agendu podporovanou ISVS
- Notifikace o změnách referenčních a autoritativních údajů pro údaje v ISVS vedené
- Podpora reklamace chybných údajů
- Podpora pseudonymizace údajů o subjektech práva

Pro OVM a subjekty údajů to budou služby:

- Podpora vytváření výstupů z ISVS pro subjekty údajů
- Podpora vytváření autorizovaných výpisů z ISVS
- Podpora reklamace chybných údajů

PPDF je základním předpokladem pro naplnění principu Only Once a eliminace místní příslušnosti.

PPDF se skládá z následujících prvků eGovernmentu:

1. Základní registry (dále také ZR), publikované službami ISZR

Základní registry tvoří Základní registr obyvatel (též ROB), Základní registr osob (též ROS), Základní registr územní identifikace a nemovitostí (též RUIAN), Základní registr práv a povinností (též RPP), registr ORG a informační systém základních registrů (též ISZR).

1. Údaje editorů ZR publikované kompozitními službami ISZR

Kompozitními službami se rozumí služby ISZR, které poskytují údaje vedené v editorských systémech ZR s vazbou na referenční údaje vedené v ZR

1. Autoritativní zdroje publikované na eGSB

ISVS vedoucí evidence údajů ze zákona (autoritativní zdroj) publikují údaje pro potřeby jiných OVS nebo pro klienty VS prostřednictvím CMS – eGSB.

ISZR a eGSB tvoří referenční rozhraní ve smyslu zákona o ISVS.

Autoritativní údaje veřejné správy

Jedním z principů, které chceme ve veřejné správě naplnit a pro které je projekt **Základní registry 2.0** zcela klíčový, je princip tzv. “autoritativních údajů” ve veřejné správě.

Cílem je, aby klienti veřejné správy nebyli nuceni dokládat skutečnosti, o kterých veřejná správa již ví, či které vznikly dokonce na základě rozhodnutí veřejné správy. Většina skutečností potřebných pro rozhodování veřejné správy je již někde evidována, a to formou údajů v informačních systémech veřejné správy. Tyto údaje mají svůj původ a v řadě případů je již nastavena i zodpovědnost za jejich správu v příslušném AISu (příkladem je oprávnění k řízení motorového vozidla, průkaz osoby se zdravotním postižením, status důchodce, potvrzení o bezdlužnosti apod.). Dále existují skutečnosti, které sice jsou na základě rozhodování veřejné správy, nicméně nejsou dosud vedeny v AIS jako údaje (příkladem je potvrzení o studiu, dohoda o chráněné dílně apod.). Zmapováním údajů v jednotlivých agendách, které probíhá nyní v rámci nových povinností ohlašovatelů vůči RPP je postupně zjištěna základní mapa údajů evidovaných, vyžadovaných a poskytovaných v rámci jednotlivých agend a to, kde a jakým způsobem jsou evidovány a v jakém AIS. Tím, jak již bylo popsáno výše, vznikne základní datová mapa veřejné správy, a je tedy možné ji zanalyzovat a identifikovat ty údaje a skutečnosti, které jsou používány ve více agendách.

Na referenčních údajích vedených v základních registrech (a na údajích vedených o fyzických osobách v systémech typu Evidence obyvatel) jsme si ověřili funkčnost principu, kdy tyto údaje a jejich změny klient nemusí dokládat, ale celá veřejná správa si tyto údaje získává prostřednictvím ISZR a na základě nich pak rozhoduje. Princip autoritativních údajů je pouze rozšířením tohoto funkčního celku i o další údaje.

V souvislosti s autoritativními údaji jsou obecně platné následující aspekty:

- Autoritativním údajem bude jen údaj vedený v AIS a vytvářený rozhodováním v rámci určité agendy veřejné správy.
- Autoritativním údajem bude údaj nebo soubor údajů, který dokládá nějakou skutečnost, jež je důležitou rozhodnou skutečností při rozhodování veřejné správy v rámci agendy či agend.
- U autoritativního údaje bude vždy jasné, jak vznikl, kdo je zodpovědný za jeho zápis, změny a správu, v jakém AIS je veden a jakým způsobem může být změněn či zrušen.
- Poskytovatelem autoritativního údaje bude vždy správce AIS, v němž je autoritativní údaje veden a evidován, a to vždy na základě zákonného zmocnění.
- Autoritativní údaj bude vždy vázán na subjekt práva, či objekt práva.
- Poskytování a využívání autoritativních údajů bude vždy logováno, podobně jako je tomu u údajů ze základních registrů.
- Technické řešení poskytování a využívání autoritativních údajů OVM bude realizováno prostřednictvím eGON service busu, a to vždy mezi jednotlivými AIS.
- Bude umožněno subjektu údajů si pořídit výpis autoritativního údaje jako výpis z informačního systému veřejné správy.

Protože cílem je efektivní a zároveň účelné propojování údajů především za účelem omezování nutnosti klienta dokládat skutečnosti, bude autoritativní údaj moci být orgánem veřejné moci získáván:

1. na základě souhlasu subjektu údajů (jménem subjektu údajů), nebo
2. na základě zákonného zmocnění (z moci úřední)

Na autoritativní údaje se budou vztahovat podobné principy jako na referenční údaje v ZR, a to zejména:

- Princip důvěryhodnosti: OVM bude takovému údaji důvěřovat, pokud se neprokáže opak;
- princip využívání: OVM bude muset takový údaj využít pro svoje rozhodování a nezatěžovat klienta jeho doložením;
- princip reklamace: OVM, pokud zjistí nesoulad s autoritativním údajem, vznese jeho reklamaci a editor ji vyřídí;
- princip zpochybnění: autoritativní údaj, u nějž vznikne pochybnost, či který bude reklamován, bude vyznačen jako zpochybněný;
- princip notifikace a aktualizace: OVM budou získávat autoritativní údaje i s možností registrace notifikací o změnách, čímž se okamžitě dozví o změně údaje, a to zcela automaticky;
- princip zmocnění: subjekt údajů bude moci určit, které třeba i komerční subjekty mimo veřejnou správu budou získávat automaticky informace o změnách těchto údajů.

Pro vybudování a využívání autoritativních údajů je tedy nezbytné dobudovat potřebnou technickou infrastrukturu a nastavit principy a zajistit jejich dodržování, především pak vybudovat nástroje, s jejichž pomocí budou moci být informační systémy propojovány a autoritativní údaje využívány. K tomu je nezbytné realizovat projekt **Základní registry 2.0**, neboť dobudováním potřebných nástrojů a úpravou stávajících klíčových informačních systémů a jejich služeb bude moci být koncept autoritativních údajů realizován.

Pro rozběhnutí principu autoritativních údajů bude pochopitelně nutno také nastavit legislativní a technický rámec, to bude řešeno až v okamžiku, kdy budeme mít k dispozici potřebné nástroje. Oblast autoritativních údajů jako základní princip se ale již nyní přidává do Národní informační koncepce ČR, počítá s nimi koncept Digitálně přívětivé legislativy apod. Autoritativní údaje dále umožní naplňovat i cíle a zásady již v existujících strategií (kupříkladu “Strategie rozvoje ICT služeb ve veřejné správě”).

Autoritativní údaje se budou mezi jednotlivými informačními systémy předávat referenčním rozhraním. V naprosté většině to bude prostřednictvím EGON service busu, ale ne vždy, pokud již funguje a je využívána jiná

cesta, která splní veškeré požadavky.

Obecné příklady

Autoritativní údaje budou vždy údaje vedené v informačním systému veřejné správy. Bude se jednat o údaje, které jsou v ISVS k dispozici a které je ISVS schopen publikovat (především prostřednictvím eGSB, ale nikoliv výhradně) a které jsou vázány na subjekt (tedy osobu) nebo na objekt (předmět evidence).

Příkladem podání autoritativního údaje jsou:

1. Oprávněný subjekt se dotazuje na řidiče
1. Dotaz na subjekt v ROB - provazba přes AIFO tazatele
1. Dotaz na autoritativní údaje o subjektu jako řidiči přes eGSB do systémů MD
1. MD vrátí přes eGSB
1. Oprávněný subjekt se dotazuje na vlastníka a provozovatele vozidla
1. Subjekt zná identifikátor objektu (SPZ vozidla)
1. Dotaz přes eGSB na vozidlo podle SPZ a jeho atributy
1. MD vrátí údaje o vozidle a
1. údaje o vlastníkovi provázané přes AIFO
1. údaje o provozovateli provazbou přes AIFO
1. Oprávněný subjekt se dotazuje na vozidla, která vlastní či provozuje subjekt
1. Má ztotožněný subjekt přes AIFO (ROB) nebo IČ (ROS)
1. Dotazuje se na vozidla vlastněná či provozovaná subjektem přes eGSB do systémů MD
1. MD vrátí přes eGSB seznam vozidel s jejich identifikátory (SPZ) a jejich atributy
1. Oprávněný subjekt se dotazuje na to, zda je osoba v evidenci Úřadu práce
1. Má osobu ztotožněnou v ROB přes AIFO
1. Dotazuje se přes eGSB do systému JISPSV na MPSV
1. MPSV/ÚPČR vrací údaje provazbou přes AIFO, nebo
1. MPSV/ÚPČR vrací přes eGSB informaci, že osoba není v evidenci ÚP
1. Dotaz na děti subjektu
1. Má ztotožněného rodiče v ROB přes AIFO
1. Dotazuje se přes eGSB na děti rodiče
1. MV/ISEO vrací přes eGSB AIFO dětí a případně údaje dětí (nemám vyjasněno)
1. Poskytování údajů pro výběr pokut Celní správou
1. Subjekt má připravené údaje o udělené pokutě, včetně subjektu pokuty a jeho AIFO či IČ
1. Oprávněný subjekt předá přes eGSB ticket k výběru uložené pokuty, včetně údajů o subjektu a číslo jednací rozhodnutí
1. Celní správa si ticket převezme, zaeviduje do svého ISVS a koná

1. Celní správa přes eGSB vrátí oprávněnému subjektu údaje o výběru pokuty s vazbou v původním ticketu

Potřebné rámcové kroky

Princip autoritativních údajů bude projednáván s orgány veřejné moci na různých úrovních, již dnes je ale jasné, že obecný rámcový další postup by měl být:

1. Zakotvit princip autoritativních údajů jako princip eGovernmentu (bude zakotveno v NIK)
2. Zanalyzovat údaje evidované v agendách podle ohlášení v RPP
3. Zanalyzovat potřeby vycházející ze seznamů rozhodných skutečností úřadů
4. Vydefinovat první skupiny adeptů na autoritativní údaje
5. Připravit obecný legislativní rámec pro využívání autoritativních údajů ve VS (pracuje se na principech legislativy)
6. Projednat a schválit legislativní rámec na obecné úrovni, nebo ověřit legislativou v určitých agendách
7. Dobudovat technickou infrastrukturu pro výměnu autoritativních údajů a jejich správu (projekt ZR2)
8. Vyzkoušet si AU na prvních druzích údajů
9. Postupně roztáhnout na další agendy

Veřejný datový fond

Veřejným datovým fondem (dále jen VDF) se rozumí celek datového fondu ČR, obsahující údaje zveřejňované orgány veřejné správy jako veřejné rejstříky a údaje zveřejňované jako otevřená data s podporou centrálního nástroje, kterým je Národní katalog otevřených dat (NKOD).

Veřejné rejstříky (VDF-VR)

Veřejnými rejstříky právnických a fyzických osob podle zákona č. 304/2013 Sb., Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále jen „veřejný rejstřík“), se rozumí:

- spolkový rejstřík,
- nadační rejstřík,
- rejstřík ústavů,
- rejstřík společenství vlastníků jednotek,
- obchodní rejstřík a
- rejstřík obecně prospěšných společností.

Do veřejného rejstříku se zapisují zákonem stanovené údaje o právnických a fyzických osobách (dále jen „zapsaná osoba“). Veřejný rejstřík je informačním systémem veřejné správy. Veřejný rejstřík je veden v elektronické podobě. Veřejný rejstřík vede soud (dále jen „rejstříkový soud“).

Ministerstvo financí uveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup informace o osobách zapsaných v České republice a údaje o tom, ve kterém veřejném rejstříku jsou tyto osoby zapsány. Ministerstvo financí umožňuje získat o údajích vedených ve veřejných rejstřících elektronický opis.

Údaje z Obchodního rejstříku společně s údaji z Registru živnostenského podnikání (RŽP) a Registru ekonomických subjektů (RES), Registru plátců spotřební daně (SD) a dalších zdrojů publikuje Ministerstvo financí prostřednictvím Administrativního registru ekonomických subjektů (ARES). ARES je IS, který zpřístupňuje veřejné údaje o ekonomických subjektech z informačních systémů (zdrojů) veřejné správy. Obsahuje údaje ze základních (majoritních) zdrojů, které jsou formou odkazů doplněny údaji z dalších zdrojů. Při zpracování se používají též kontrolní zdroje.

Veřejné rejstříky a vzdálený přístup k jejich údajům prostřednictvím ARES předcházely Základním registrům a musí být s nimi sladěny a integrálně nově zařazeny do celkové koncepce eGovernmentu. Koncepce rozvoje

veřejných rejstříků a jejich IS musí tedy naplňovat přinejmenším následující požadavky:

1. Všechny rejstříky musí obsahovat ztotožněné údaje FO a PO, pokud je bylo proti čemu ztotožnit (u rezidentů).
2. Všechny rejstříky vedle toho, že jsou publikovány na internetu, musí být dostupné jako otevřená data. A to přímo, nebo prostřednictvím OD k ARES.
3. Všechny rejstříky musí být pro potřeby agend OVS dostupné přes eGSB, a to buď sdruženě, prostřednictvím ARES, nebo přímo, pokud jejich veřejné údaje nejsou v ARES zahrnuty.
4. ARES, jako klíčový veřejný rejstřík s velkým hospodářským dopadem, musí být být průběžně rozvíjen a inovován tak, aby odpovídal aktuálním potřebám občanské i podnikové veřejnosti ČR.

Otevřená data (VDF-OD)

Otevřenými daty se v rámci veřejného datového fondu se rozumí celek obsahující údaje zveřejňované orgány veřejné správy jako otevřená data a Národní katalog otevřených dat (NKOD).

NKOD je nástroj, ve kterém jednotlivé orgány veřejné správy katalogizují jimi zveřejňovaná otevřená data a jiné orgány veřejné správy a veřejnost v něm otevřená data vyhledávají a získávají k nim přístup.

Existence NKOD a povinnost jednotlivých orgánů veřejné správy v něm katalogizovat svá otevřená data je dána zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který zavádí definici otevřených dat, NKOD a zmocňuje vládu vydat nařízení o seznamech, evidencích či registrech, jejichž veřejný obsah je povinně zveřejňován jako otevřená data, § 5 odst. 7 tohoto zákona pak zmocňuje orgány veřejné správy zveřejňovat i další informace jako otevřená data.

Nařízení vlády č. 425/2016 Sb. o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data stanovuje, jaké informace mají být zveřejňovány orgány veřejné správy jako otevřená data povinně.

Pro naplnění závazků, které vyplývají ze strategických dokumentů, bude zveřejňování otevřených dat povinné pro všechny správce ISVS. Pro zamezení vytváření duplicitních informací ve veřejné správě, které mohou být zveřejňovány, bude zavedena povinnost orgánů veřejné správy je sdílet jako otevřená data.

Průběžná změna legislativního prostředí musí vést k postupnému rozšiřování povinností orgánů veřejné správy zveřejňovat informace reprezentované jako údaje evidované v ISVS, jejichž zveřejnění je možné, nebo jejich anonymizovanou podobu, souhrn či statistiku jako otevřená data s cílem dosáhnout plošné povinnosti. Je nutné výslovně zanést možnost zveřejňovat informace jako otevřená data do zvláštních předpisů upravujících zveřejňování údajů, v jejichž případě se postup podle zákona o svobodném přístupu k informacím nepoužije, např. do zákona o právu na informace o životním prostředí.

Je též nutné legislativně ukotvit povinnost orgánů veřejné správy využívat při výkonu svých agend otevřená data poskytovaná jinými orgány veřejné správy. To se týká především číselníků, kdy jsou stejné číselníky vytvářeny různými orgány veřejné správy.

Veřejný datový fond v současnosti tvoří otevřená data několika orgánů veřejné správy a NKOD. Různá kvalita otevřených dat komplikuje jejich opakovatelnou použitelnost. Je též téměř nemožné sdílet veřejné údaje mezi orgány veřejné správy jako otevřená data, neboť neexistují žádné garance dostupnosti. Pro zlepšení současného stavu se VDF stane virtuálním distribuovaným datovým prostorem, ve kterém orgány veřejné správy sdílí s veřejností i mezi sebou navzájem veřejné údaje evidované v jimi spravovaných ISVS v podobě kvalitních otevřených dat. VDF-OD bude mít následující součásti:

- *Sdílený veřejný datový fond (SVDF)* – bude podmnožinou otevřených dat, která je určena nejenom veřejnosti, ale slouží i ke sdílení veřejných údajů mezi orgány veřejné správy. Pro otevřená data v SVDF musí být zajištěna a garantována jejich dostupnost pro orgány veřejné správy, které je pro výkon svých agend využívají.
- *Národní katalog otevřených dat (NKOD)* – bude zvýšena jeho uživatelská přívětivost i na bázi sémantického slovníku pojmů. Bude podporovat standard DCAT-AP[4)].

- *Nástroj pro správu sémantického slovníku pojmů (NSSSP)* – umožní správu sémantického slovníku pojmů všemi orgány veřejné správy a popisovat jejich otevřená data za účelem sémantické harmonizace otevřených dat.
- *Katalog uživatelů otevřených dat (KUOD)* – bude evidovat, jaké orgány veřejné správy využívají jaká otevřená data v SVDF.
- *Portál otevřených dat (POD)* – bude jednotný přístupový bod do VDF veřejně přístupný na adrese https://data.gov.cz.
- *5* (pětihvězdičkový) veřejný datový fond (5VDF)* – bude podmnožinou otevřených dat, které jsou zveřejněny jako propojená otevřená data. Jeho součástí bude index datových entit, který pro každou datovou entitu reprezentovanou v 5VDF poskytuje základní údaje z 5VDF a odkazy na různé její reprezentace v otevřených datech jednotlivých orgánů veřejné správy v 5VDF.

Budou zajištěny kapacity pro vytvoření nových komponent VDF-OD. Softwarové nástroje pro realizaci VDF budou vytvořeny jako open-source s maximálním využitím existujících open-source komponent.

SVDF bude naplňován postupně. Nejprve zde budou zveřejněny kompletní údaje evidované v základních registrech ROS, RÚIAN a RPP, statistiky vytvořené z údajů evidovaných v základním registru ROB a veškeré sdílené číselníky spravované orgány veřejné správy. Postupně pak budou v SVDF zveřejňovány i další sdílené veřejné údaje dle připravovaných projektů tvorby či zhodnocování jednotlivých ISVS tak, aby bylo dosaženo cílového stavu zveřejnění všech sdílených veřejných údajů v SVDF. V 5VDF budou zveřejněny údaje ze základních registrů a vybrané číselníky vybraných orgánů veřejné moci, které jsou potřebné pro propojování dat. V případě rozšiřování základních registrů budou též i v nich vedené údaje zveřejněny jako otevřená data ve SVDF a jako propojená otevřená data v 5VDF.

Bude vytvořeno HW a SW prostředí pro provoz komponent VDF-OD. Pro potřeby orgánů veřejné správy, které budou zveřejňovat otevřená data v SVDF bude vybudováno sdílené úložiště SVDF, které umožní zajistit a garantovat dostupnost pro ostatní orgány veřejné správy.

HW a SW prostředí pro VDF-OD bude zajištěno v NDC nebo eGovernment Cloudu. HW a SW prostředí sdíleného úložiště SVDF bude zajištěno v NDC nebo eGovernment Cloudu. Správcem vytvořených prostředí bude Ministerstvo vnitra.

Zpracování, výměna a odborná správa elektronických dokumentů VS ČR

Zásady elektronického úřadování - definice.

Bude doplněno.

Následují sdílelné služby pro elektronické dokumenty a elektronické úřadování:

Datové schránky a elektronické úkony

Propojená správa dokumentů VS ČR

doplnit odstavce o změnách DS – co to je, pro koho to je, legislativní opora – bude doplněno.

Napojení na Identitu

Interoperabilita Datových schránek nebude řešena do schválení ETSI standardů elektronického doporučeného doručování.

Elektronické pečetě a časová razítka

Bude doplněno

Sdílená elektronická spisová služba pro malé OVS

Bude doplněno

Sdílené agendové informační systémy (AIS)

Centrální IS pro agendy v přenesené působnosti

Sdílené agendové informační systémy pro agendy v přenesené působnosti, jako jsou např. Živnostenský rejstřík, Evidence obyvatel, Evidence řidičů a Registr motorových vozidel, budou rozšířeny tak, že pokud je někdo ohlašovatelem agendy s výkonem v přenesené působnosti, **musí** zajistit i centrální agendový informační systém (jeho Middle-Office a agendový portál) s možností integrace na lokální systémy úřadů v území.

Naproti tomu musí obce disponovat pouze odpovídajícím „zařizovacím standardem“ pro připojení na takové systémy a úřadování v nich.

Sdílené IS pro samosprávné agendy

IKČR navrhuje, aby OVS, které musí vybudovat podporovat IT podporu pro samosprávné agendy a mají pro to k dispozici potřebné zázemí (infrastrukturu, kapacity, znalosti), typicky ORP (zejména statutární města a bývalá okresní města) nebo kraje, poskytly tuto podporu v multitenantním režimu malým obcím (1. a 2. typu) ve svém správním území. A to za podmínek daných změnami legislativy, ke kterým bude muset pro plnou realizaci tohoto konceptu dojít.

Stejná forma sdílení je možná mezi těmito úrovněmi samosprávy i v případě spisové služby a provozních systémů, pokud malé obce nevyužijí možnosti sdílení centrálních služeb, budou-li k dispozici.

Cloud

Sdílený informační systém pro spisovou službu

Případně, pokud nebude uveden u elektronického úřadování.

Sdílené provozní informační systémy

Obecně chceme říci, že takové systémy budou přibývat tak, jak bude stát směřovat politicky a legislativně k centrům sdílených služeb pro oblast provozních procesů.

Centrální personální IS

- Informační systém státní služby ISoSS. Bude doplněno.

Centrální finanční plánovací a rozpočetnické IS (ERP)

Integrovaný informační systém Státní pokladny je účinný, transparentní, efektivní a centralizovaný nástroj pro řízení veřejných financí, centralizaci účetních informací státu, konsolidaci vybraných ekonomických ukazatelů za veřejnou správu a komplexní přesné a včasné výkaznictví za celý veřejný sektor v souladu s mezinárodními standardy.

Implementovaný informační systém integruje základní funkční bloky Státní pokladny zaměřené na řízení specifických procesů řízení a kontroly veřejných financí, kterými jsou:

- Rozpočtový informační systém (RISPR a RISRE)
- Centrální účetní systém (CSÚIS)
- Řízení státního dluhu (ŘSD)
- Platební styk (PS)
- Prezentační vrstva - Monitor Státní pokladny (Státní monitor, Krajský monitor a Obecní monitor)

Státní pokladna má před sebou několik možných směrů rozvoje, například integraci na nákupní řešení nebo controlling (nákladové, manažerské účetnictví) veřejné správy.

Monitor Státní pokladny je specializovaný informační portál Ministerstva financí, který umožňuje veřejnosti volný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy a samosprávy. Prezentované informace pocházejí ze systému Státní pokladny a Centrálního systému účetních informací státu a jsou čtvrtletně aktualizovány. Monitor zahrnuje grafickou webovou část, analytickou část a strojově čitelná zdrojová data.

Centrální registr administrativních budov (CRAB) má vyřešit dosavadní absenci aktuálního celostátního přehledu o administrativních objektech v majetku státu, o jejich obsazenosti a dislokaci státních zaměstnanců. Registr na základě získaných informací umožní maximální využití státních objektů. Ve své činnosti se opírá o Usnesení vlády České republiky ze dne 20. prosince 2012 č. 954 o Centrálním registru administrativních budov.

Informační systém CEDR jako celek je nástrojem zejména pro poskytování, evidenci a kontrolu dotací a pro výkon řady s tím souvisejících agend. Systém se skládá z řady vzájemně provázaných subsystémů, které jsou provozovány na MF- GFŘ, resortech, agenturách a územních orgánech finanční správy.

V informačním systému CEDR jsou shromažďovány údaje o všech dotacích a návratných finančních výpomocích ze státního rozpočtu, státních fondů, státních finančních aktiv a Národního fondu a jejich příjemcích na základě Usnesení vlády č. 584/1997Sb. (subsystém CEDRIII).

- **CEDR - resorty**: Údaje jsou do IS CEDR zaznamenávány buď pomocí subsystému CEDR - **resorty,** který mohou využívat všichni poskytovatelé dotací, nebo prostřednictvím jiných informačních systémů, ve kterých jsou všechny požadované údaje také shromažďovány (např. EDS/SMVS, MSC2007). Předávání údajů do IS CEDR ukládá zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, §75. Lhůty pro předávání dat a povinné položky stanoví vyhláška č. 296/2005 Sb., o centrální evidenci dotací.
- **CEDR II - Kontrolní útvary FÚ** - Všechny údaje, shromážděné v **IS CEDR III,** jsou předávány do subsystému **CEDR II,** který využívají kontrolní útvary finančních úřadů. CEDR II proto obsahuje i moduly pro podporu evidence kontrol a vymáhání nedoplatků nebo částek, které mají být vráceny v případě zjištění porušení rozpočtové kázně. Informace o výsledcích provedených kontrol jsou na vyžádání zpřístupněny příslušným poskytovatelům dotací.
- **CEDR III - Veřejnost: Veřejné údaje z databáze CEDR** jsou zpřístupněny prostřednictvím subsystému CEDR – web na Internetu MF, který umožňuje i tvorby sestav a výběrů.

ISPROFIN-EDS/SMVS - Informační Systém PROgramového FINancování (ISPROFIN) je manažerský systém pro řízení a kontrolu čerpání položek státního rozpočtu. Dělí se na:

- EDS - Evidenční Dotační Systém eviduje a řídí poskytování návratných finančních výpomocí a dotací ze státního rozpočtu na pořízení nebo technické zhodnocení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku

- SMVS - Správa Majetku ve Vlastnictví Státu řídí poskytování prostředků ze státního rozpočtu na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku státu.

Monit2014+ - Informační systém Monit2014+ je určen k procesnímu i datovému zabezpečení kompletního řízení a administrativních procesů nad projekty dotačních programů ze strukturálních fondů EU v České republice v programovém období 2014 - 2020.

Funkcionalita systému Monit2014+ pokrývá veškeré základní procesy životního cyklu dotačních programů i v rámci nich realizovaných konkrétních projektů.

Monit2014+ je napojen řadou rozhraní na desítky informačních systémů státní správy České republiky i Evropské unie podílejících se na implementaci dotačních programů EU.

Centrální systém práva - eSbírka/eLegislativa

Systém eSbírka se bude dělit na dvě části – na **portál**, kde se budou vyhlašovat závazná elektronická znění právních aktů vyhlašovaných ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, včetně právně závazných úplných znění, a na **databázi informací o právních aktech**. Ta bude sloužit k pružné práci s aktuálními či minulými úplnými zněními právních předpisů, bude též obsahovat dokumenty související s právními předpisy, jako například výkladová stanoviska jednotlivých úřadů, umožní i vyhlašování závazné listinné podoby právního předpisu v textově zcela identické podobě elektronické. Vedle závazné podoby bude právní předpis v elektronické podobě zpřístupněn i v dalších formátech umožňujících následné využití dat v komerčních i neziskových projektech. Systém bude propojen se systémy Evropské unie EUR-Lex a N-Lex.

Systém eLegislativa představuje moderní nástroje pro tvorbu a projednání právních předpisů. Přináší významné změny do legislativní práce, zejména přípravu změn právních předpisů zápisem změn přímo do jejich úplného znění. Novely právních předpisů budou nově doprovázet jejich právně závazná úplná znění, což usnadní orientaci v častých změnách právního řádu. Zavedení eLegislativy přinese vyšší přehlednost tvorby, zejména projednání právního předpisu, a zároveň snížení počtu chyb v legislativním procesu a celkové zvýšení kvality a transparentnosti legislativního procesu.

Nová technická i legislativní podoba tvorby a publikace práva umožní, aby novely právního předpisu nově doprovázela jejich právně závazná znění, obsahující aktuální znění předpisu ve znění přijatých změn. To usnadní orientaci v častých změnách právního řádu.

Vyplývat z toho bude povinnost připojit se k tomuto systému a současně zákaz nakupovat komerční databáze právních předpisů (výklady jsou dovoleny).

Centrální systém nákupu a veřejných zakázek

Národní elektronický nástroj (NEN), jako klíčový prvek soustavy Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek (NIPEZ), je komplexní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek a koncesí pro všechny kategorie veřejných zakázek a všechny kategorie zadavatelů, vč. sektorových. NEN podporuje všechny rozsahy elektronizace od evidence zadávacích řízení po plně elektronické postupy.

NEN umožní provázání (elektronickou procesní integraci) na interní systémy zadavatelů i dodavatelů či systémy eGovernmentu v ČR. Plně podpoří plánovací aktivity, neboť často bude využíván pro veřejné zakázky realizované v rámci dlouhodobých investičních projektů.

Pro operace relevantní pro Státní rozpočet musí být NEN integrován jak na lokální rozpočetnictví úřadů, tak zejména na RIS-PR a RIS-RE z IISSP.

Uživatelské rozhraní NEN musí být zařazeno do centrálního Portálu úředníka (PÚ), dostupného pro ty OVS, pro něž by bylo nehospodárné budovat svůj lokání PÚ. Dále musí být uzpůsobeno tak, aby jej ostatní OVS jako jednu z mnoha centrálních služeb mohly řady zařadit do svých lokálních Portálů úředníka (Intranet).

Uživatelé NEN se k němu musí přihlašovat pomocí JIP. To znamená klienti VS (dodavatelé) pomocí NIA a úředníci pomocí JIP/KAAS.

Jednotné obslužné kanály a uživatelská rozhraní úředníků

Ve shodě s cílem a s principy poskytnout úředníkům efektivní navigační a uživatelské prostředí pro elektronické úřadování, pro elektronickou správu zdrojů úřadu a pro zaměstnaneckou samoobsluhu je potřeba výrazně posílit a rozvinou, případně nahradit dosavadní možnosti sdílených služeb Portál úředníka a CzechPOINT@Office.

Portál úředníka

Aktuálně plní tuto roli pouze portál IS o Státní službě (ISoSS), který má dvě části - veřejnou a část pro služební úřady, s přístupem přes JIP/KAAS.

Veřejná část poskytuje 3 funkce:

- Přihlašování na úřednickou zkoušku
- Evidence obsazovaných služebních míst
- Evidence provedených úřednických zkoušek

Portál ISoSS v sekci pro služební úřady umožňuje:

- Vkládání návrhů na systemizaci pracovních míst (a dále také Vlastní kontrola návrhů, Úprava návrhů, Odesílání návrhů do schvalovacího procesu, Možnost vkládání odůvodnění k návrhu, Prohlížení postupu schvalovacího procesu návrhu)

Pro každého úřadníka bude v jeho „kmenovém“ úřadě poskytnuto jednotné univerzální vnitřní navigační prostředí a webové uživatelské pracovní prostředí.

Portál úředníka (PÚ) bude federativní (federalizovaný) obráceným způsobem než PVS. Tj. budou existovat jednotlivé centrální portálové služby (HR, vzdělávání, NEN, IISSP, ...), které budou připojovány do lokálního transakčního PÚ, do něhož by se měl postupně transformovat každý tzv. Intranet úřadu.

Vedlo toho se jeden z centrálních portálů VS, IKČR navrhuje, aby to byl personální portál ISoSS, rozšíří tak, aby pro úřední osoby a zaměstnance úřadů, pro něž je nehospodárné spravovat svůj vlastní PÚ, poskytl službu zprostředkování všech centrálních interních portálů na jednom místě.

Všechny funkce portálu úředníka, přesahující hranice „domovského“ OVS budou dostupné výhradně s využitím JIP/KAAS. Proto musí být i lokální IS dostupné se stejnou identitou nebo musí mít úřad pro Portál úředníka a do něj zařazené IS vybudovaný lokální Single-Sign-On řešení, integrované s JIP/KAAS.

CzechPOINT@Office

Jde o neveřejné pracoviště úřadu, kde úředník samostatně čerpá informace, ověřuje a předkládá podání v rámci k eGovernmentu. Je určeno pro úředníky orgánů veřejné moci, kteří ze zákona přistupují k rejstříkům nebo provádějí autorizovanou konverzi dokumentů z moci úřední. (Např. místo toho, aby občan nebo podnikatel dokládal Výpis z rejstříku trestů, úředník si pořídí nutný doklad pomocí Czech POINT@Office).

Jedná se o pracoviště na libovolném úřadě, s technickým vybavením stejným jako v případě veřejnosti přístupných pracovišť Czech POINT, tzn. standardní počítač s přístupem na internet, webový, formulářový a dokumentový prohlížeč, účet pro používání Czech POINT@Office (přístup pomocí dvojice certifikátů pro autentizaci a podpis žádostí).

Systém Czech POINT poskytuje rozhraní CzechPOINT@office, které je určeno pro orgány veřejné moci. Pomocí formulářů, dostupných v rozhraní CzechPOINT@office, mohou úředníci využívat pro výkon své působnosti. Jedná se zejména o:

- výpis a opis z Rejstříku trestů
- výpisy ze základních registrů
- autorizovanou konverzi z moci úřední
- agendy matrik
- agendy ohlašoven
- agendy soudů

Do oblasti nástrojů pro úředníky patří také podpora provádění autorizované konverze z moci úřední. K dispozici jsou dvě rozhraní systému CzechPOINT pro tuto úlohu:

- KzMU API 1
- KzMU API 2

CzechPOINT@Office bude postupně konvergovat k Portálu úředníka, splyne s ním nebo bude nahrazen a společně vytvoří jedno efektivní interní obslužné rozhraní.

Sdílené platformy a ICT infrastruktura VS ČR

Národní datová centra

Cílově jsou i NDC nadále nedílnou součástí IKČR, budou se rozvíjet vedle eGC a často dokonce ve stejných prostorách a se stejnými kvalitativními parametry, například bezpečnosti. Jejich role je pro řadu centrálních systémů eGovernmentu nezastupitelná.

Lze předpokládat, že bude společně s požadavky na parametry eGC definován povinný minimální standard pro NDC a že ještě několik resortních DC bude „povýšeno“ na NDC. Současně lze předpokládat, že části některých NSC se zapojí jako významné součásti státní části eGC a budou své služby nabízet vedle přímé dodávky „kmenovým klientům“ - organizacím svého zřizovatele, také volně, komukoli za podmínek eGovernment Cloudu.

Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR

Cílem vybudování sdílených služeb eGovernment cloudu ČR (dále jen eGC) je významné zvýšení efektivity, flexibility a bezpečnosti a zároveň významné snížení pořizovacích a provozních nákladů provozu ISVS využitím sdílených cloudových služeb. eGC bude provozován jak státními, tak i komerčními provozovateli na základě společných standardů a pravidel.

Informační koncepce ČR zohledňuje základní cíle a koncepty eGC, stanovené usnesením Vlády ČR ve Strategickém rámci Národního cloud computingu (UV1499/16) a rozpracovávané v rámci projektu Příprava vybudování eGovernment cloudu, jehož výstupy dále upřesňovat standardy eGC a pravidla jeho provozu i využívání.

eGovernment cloud nabídne standardizované sdílené služby na úrovních IaaS (výpočetní výkon, datová úložiště, umístění v DC), PaaS (operační systémy, databáze, vývojová prostředí), SaaS (aplikační vrstva) a BPaaS (IT procesy, včetně jejich využití jako podpory k on-premise řešením). Z pohledu čtyřvrstvého modelu jsou služby IaaS a PaaS službami vrstvy IT technologické architektury, služby SaaS jsou službami vrstvy aplikační architektury a služby BPaaS službami vrstvy byznys - výkonu veřejné správy, její IT části.

Služby eGC budou definovány a popsány v centrálně řízeném Katalogu služeb eGC. Provozovatelé služeb eGC musí splňovat centrálně stanovované bezpečnostní a provozní podmínky. Splnění podmínek bude ověřováno

atestačními středisky.

eGC bude poskytován jak formou centrálně řízeného nákupu služeb komerčních provozovatelů (tzv. komerční část eGC) pro ISVS s nižšími nároky na bezpečnost, tak i formou služeb provozovaných pod kontrolou státu (tzv. státní část eGC) pro služby s nejvyššími nároky na bezpečnost.

Aktuálně probíhající Projekt vybudování eGC analyzuje legislativní podmínky a připravuje definici právního rámce a nákupních procesů komerční i státní části eGC v souladu s platnou legislativou.

Služby eGC budou poskytovány ve čtyřech úrovních bezpečnosti, přičemž úrovně 1-3 budou poskytovány v komerční části eGC a úroveň 4 ve státní části. V rámci vybudování eGC vzniká i metodika hodnocení bezpečnostních dopadů ISVS pro určení příslušné úrovně bezpečnosti eGC.

Pro posouzení ekonomické výhodnosti služeb eGC vzniká metodika hodnocení celkových nákladů (TCO) porovnávající provoz on-premise proti využití služeb eGC.

V první fázi budování eGC bude využívání služeb eGC dobrovolné a zároveň proběhne sběr celkových kapacitních a finančních podkladů pro cílový rozsah eGC. V druhé fázi, po ukončení přípravy a schválení souvisejících legislativních změn, budou pro OSS uplatněny principy „cloud-first“ (povinné umístění ISVS do eGC, pokud dosavadní provoz nesplňuje požadavky bezpečnosti a spolehlivosti nebo když využití eGC je ekonomicky výhodnější než dosavadní provoz, nebo „cloud-only“ (pro systémy s nejvyššími nároky na bezpečnost).

Služby sdílených platforem a infrastruktury

Bude doplněno.

Komunikační infrastruktura

Zákon 365/2000 sb. v aktuálním znění zavedl povinnost publikovat služby ISVS jednotlivým uživatelům prostřednictvím Centálního místa služeb (CMS). V kombinaci s komunikační infrastrukturou veřejné správy zavádí CMS/KIVS pro jednotlivá OVS bezpečnou, od internetu oddělenou komunikační infrastrukturu, poskytující pro jednotlivá OVS:

- Bezpečný a spolehlivý přístup k aplikačním službám jednotlivých ISVS
- Bezpečnou a spolehlivou publikaci aplikačních služeb jednotlivých ISVS všem OVS působícím v daných agendách
- Bezpečný přístup do Internetu
- Bezpečný přístup k poštovním službám v internetu

Cílem je:

- publikovat bezpečným způsobem přes CMS/KIVS všechny aplikační služby centralizovaných ISVS se současným zajištěním bezpečného přístupu jednotlivých OVS k těmto službám při výkonu jejich působnosti.
- Umožnit bezpečný přístup k aplikačním službám ISVS určeným pro koncové klienty VS ze sítě internet
- Zabezpečit bezpečné síťové prostředí pro zajištění interoperability v rámci EU

Centrální místo služeb (CMS)

CMS je systém, jehož primárním účelem je **zprostředkovávat řízené a evidované propojení informačních systémů subjektů státní správy ke službám** (aplikacím), které poskytují informační systémy jiných subjektů státní správy.

CMS jako součást „referenčního rozhraní„ je podrobně definováno zákonem č. 365/2000.

Službou se v tomto kontextu myslí služba nějakého informačního systému státní správy-ISVS (aplikace), který je připojen k CMS skrze KIVS, jedna aplikace službu poskytuje a jiné ji používají (konzumují).

Řešení CMS je z důvodu zajištění vysoké dostupnosti redundantní na úrovni lokalit a uzlů (dva plně vybavené uzly CMS ve dvou různých lokalitách, každý uzel z redundantních komponent, redundantní konektivita uzlů CMS).

Důsledná implementace zásad/principů/architektury CMS pro propojení informačních systémů subjektů státní správy současně účinně eliminuje negativní dopady aktuálních hrozeb a problémů veřejného internetu (výpadky DNS, latence, DoS, …) na funkčnost ISVS.

Komunikační infrastruktura veřejné správy (KIVS)

Bude doplněno co to je, pro koho to je a jaká je leg. opora

Krajské konektory - ne (jenom) hvězda, ale sněhová vločka. , základní axiom je připojit krajskou síť jednou linkou na CMS.

Lze předpokládat změny, i legislativní, ve vztahu ke krajským sítím, vyplývající z architektonického požadavku, aby se všechny kraje a jejich koncové body připojovaly k centrálním sdíleným službám eGovernmentu bezpečnými síťovými prostředky (KIVS a CMS), nikoli veřejným internetem.

Pravidla pro sdílené služby na dalších úrovních veřejné správy

Sdílené služby resortních ministerstev

Kromě konceptu veřejnoprávních korporací jako takových, uplatňujícího se u samospráv, viz níže, je vhodné při sestavování informační koncepce, budování a realizaci architektury a budování služeb veřejné správy, uvažovat v pojetí celého resortu. Ministerstvo si dle zákona zpracovává informační koncepci samo pro sebe, a to i přes to, že poskytuje některé služby svým podřízeným a řízeným organizacím. Nemusí se přitom jednat o přímé služby ICT, ale ve všech případech je ministerstvo třeba gestorem za legislativu, ohlašovatelem agendy a jemu podřízené organizace pak mají legislativu naplňovat a agendy vykonávat, a to s využitím příslušných informačních systémů. Ministerstvo tak sdílí s úřadem roli věcného správce ISVS. I tam, kde jsou OSS samy správci vlastních informačních systémů, je pak vhodné uvažovat společně na celoresortní úrovni, neboť funkcionality a vazby ISVS jsou do značné míry určovány právě legislativou a definicí agend a jejich podrobností v RPP.

Stále platí, že jednotlivé orgány veřejné moci jsou do jisté míry samostatnými, nicméně jsou v řadě věcí závislé právě na svém ministerstvu. To je také často správcem příslušné rozpočtové kapitoly, a tedy i zajišťuje financování rozvoje ICT, pochopitelně v souladu s eGovernmentem a informačními koncepcemi.

Z těchto důvodů je vhodné stanovit základní principy na úrovni celého resortu a učinit podřízené organizace odpovědné za jejich dodržování. Jedná se o principy stanovené v informační koncepci, v architektuře, i při rozvoji jednotlivých ISVS. Zákon o informačních systémech veřejné správy přitom umožňuje zpracovat informační koncepce jednotlivých orgánů veřejné moci tak, že bude zpracována resortní část IK společná pro všechny resortní organizace a u jednotlivých organizací se pak doplní jen nutná specifika, tím bude dosaženo jak povinnosti mít u každé organizace informační koncepci, tak i souladu na úrovni resortu. Lze to zajistit i tak, že resort vydá informační koncepci pro podřízené organizace, vždy ale musí být jasné, že podřízené organizace

toto akceptují a je možno resortní IK považovat i za jejich informační koncepci.

Při uvažování na celoresortní úrovni není nutno zůstat jen u formálních koncepcí, je nanejvýš vhodné takový postup zvolit u přípravy legislativy, přípravy výkonu agendy veřejné správy, metodikách výkonu agendy a příslušných rozhodování, kontrole výkonu veřejné správy apod.

Ministerstvo jako takové by pak pro svoje organizace mělo plnit roli také metodického řízení, včetně společných postupů. Takovým případem jsou třeba výkon spisové služby, ekonomika, personální oblast apod. Zde je vhodné využít principu, kdy ministerstvo stanoví pravidla a metodiky a jednotlivé organizace s tím tedy nemají tolik metodické a organizační práce. Lze samozřejmě využít nejen lidský potenciál úředníků a pracovníků ministerstva, ale také možné technické prostředky. Opět může jako příklad sloužit zavedení celoresortního řešení ESSL, kdy se pořídí jednotná aplikační platforma ESSL, ta se pak provozuje v samostatných instancích pro jednotlivé organizace. Dalším takovým příkladem je celoresortní řešení pro ekonomický systém, webové portály, služby IDM, intranetové aplikace apod.

Sdílené služby územních samospráv

Specifická role samosprávy, kdy každý samosprávný celek je autonomní v oblasti samosprávných činností má rozhodující vliv na jakékoliv sdílení v IT. Rozmanitost velikosti municipalit (od krajů po nejmenší obce) má vliv na velikost jejich útvarů, které se zabývají ICT. Nejmenší municipality, které disponují ICT útvary, jsou obce s rozšířenou působností (ORP). Ve správním obvodě ORP je počet subjektů, kterým jsou poskytovány sdílené služby nebo data dostatečně velký, aby sdílení bylo efektivní, a současně počet umožňuje efektivní řízení. Existence útvaru ICT je rozhodující pro poskytování jakéhokoliv sdílení (služby, data). V současné době již řada ORP ve svém správním obvodě tyto služby poskytuje (Kladno, Vyškov).

Vláda v informační koncepci doporučuje municipalitám pro určitou dílčí sadu sdílených služeb použít jako základní prvek správní obvody ORP a vychází z následujících předpokladů:

- ORP jsou nejmenšími subjekty, které zpracovávají architektonický plán.
- Správní obvod ORP je jednoznačně dán a všechny subjekty, kterých se bude sdílení ve správním obvodě týkat, jsou známy.
- Poskytování služeb a dat je určeno standardy (spisové služby).
- Tento model již v řadě ORP funguje.

Pro jiné sdílené služby (například dlouhodobé ukládání dokumentů v elektronických digitálních spisovnách) doporučuje IKČR využít sdílená centra krajů, neboť:

- Mají vybudovanou infrastrukturu
- Disponují IT kapacitami a kompetencemi
- …

Pro další sdílené služby, například pro aplikační služby ekonomických systémů nebo spisových služeb, doporučuje IKČR využít SaaS služby eGovernment Cloudu, protože:

- Procesy a o IT potřeby v těchto oblastech fungování samospráv jsou vysoce standardizované a opakovatelné, proto jsou velmi vhodné pro řešení v cloudu
- Tyto funkce a jejich podpora zůstávají v plné zodpovědnosti obcí, a proto tyto potřebují multitenantní řešení

Úkolem NAP je pro jednotlivé potřeby formulovat nejužitečnější úrovně sdílení na jednotlivých těchto vrstvách hierarchie veřejné správy.

Sdílené aplikační služby kraje

Doporučujeme, aby kraje pro obce zřídily a poskytovaly služby například informačního systému spisové služby, respektive navazující digitální spisovny pro digitální i listinné dokumenty

Krajské sítě

Publikace služeb krajských center do krajské sítě a dále přes krajský konektor do CMS.

Sdílené aplikační, technologické a síťové služby ORP

IKČR navrhuje, aby malé obce, typicky všechny obce prvního a druhého typu, provozující méně než 10 přístupových zařízení, byly zproštěny povinnosti zajišťovat informatizaci svých služeb veřejné správy a svůj podíl na eGovenrmentu vlastními silami.

Namísto nich by dávalo smysl, aby tak činily, a to i za podmínek úhrady oprávněných nákladů, obce s rozšířenou působností, nejlépe obce v místech bývalých okresních úřadů nebo kraje. Tuto změněnou povinnost bude nutné dohodnout se zástupci území a samozřejmě jí podpořit legislativní úpravou. <references />

1)
Dle TOGAF 9.1 a ArchiMate 2.1
2)
Ta je zakotvena v čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky (1/1993 Sb.) a v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (2/1993 Sb.
3)
viz zpráva OECD o rozvoji daňových řešení
4)
https://joinup.ec.europa.eu/solution/dcat-application-profile-data-portals-europe